

KRAJOWA SEKCJA NAUKI NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"

ul. Waryńskiego 12, lok. A 221

00-631 WARSZAWA

tel./fax (0-22) 825-73-63, tel. (0-22) 234-98-78

e-mail: ksn@interia.pl

<http://www.solidarnosc.org.pl/~ksn>

L.dz KSN/21/W/07

Warszawa, dn. 28 lutego 2007 r.

**Komisja Edukacji,
Nauki i Młodzieży
Sejmu RP**

Dot.: rządowego projektu zmiany ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych (druk sejmowy nr 1335).

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” brała aktywny udział w opiniowaniu przedstawionych w ubiegłym roku do konsultacji społecznych projektów ustaw: o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych oraz o zmianie ustawy o zasadach finansowania nauki.

W opiniach prezentowaliśmy stanowisko naszego środowiska, że projekty te najlepiej byłoby rozpatrywać łącznie, a jeszcze lepiej – w pakiecie obejmującym nowe regulacje dotyczące szkolnictwa wyższego oraz Polskiej Akademii Nauk. Doprowadziłoby to bowiem do spójności tych projektów, do znaczącego kroku naprzód w reformowaniu spraw nauki w Polsce oraz do uzyskania efektywnych rozwiązań na miarę oczekiwań związanych ze Strategią Lizbońską Unii Europejskiej i tworzeniem również i w naszym kraju – gospodarki opartej na wiedzy, do której nam niestety jeszcze bardzo daleko. Widzieliśmy również, że nasze oczekiwania wyrażane w stosownych opiniach we wrześniu ubiegłego roku i później były dalece zbieżne ze stanowiskiem Państwa Posłanek i Posłów z Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, wyrażonym w dezyderacie nr 5 do Prezesa Rady Ministrów w sprawie realizacji dotychczas obowiązującej ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych. Z oczekiwań Państwa Komisji wnosiliśmy wówczas, że spodziewana nowelizacja tej ustawy pójdzie w kierunkach zarysowanych w tym dezyderacie.

Tak się jednak w wielu zapisach przedmiotowego projektu nie stało i projekt ustawy zawiera szereg niekorzystnych dla środowiska naukowego propozycji rozwiązań prawnych. Nie możemy się przy tym oprzeć wrażeniu, że projekt ustawy w kilku miejscach nieracjonalnie dyskryminuje jednostki badawczo-rozwojowe zamiast starać się je jak najlepiej wykorzystać dla dobra Polski. Dlatego wnosimy do niego – w większości nadal jak to miało miejsce w przypadku wcześniejszych wersji tego projektu – poważne zastrzeżenia.

DO ART. 1 PROJEKTU (ZMIANY W DOTYCHCZASOWEJ USTAWIE)

art. 2jbr

Uważamy, że jednostki badawczo-rozwojowe posiadające odpowiednie warunki materialne i techniczne powinny mieć możliwość prowadzenia specjalistycznych szkoleń i kształcenia ustawicznego kadr w różnych formach jak to było dotąd zapisane w dotychczasowym ustępie 4 tego artykułu.. Z niewiadomych powodów projekt dyskryminuje jednostki badawczo-rozwojowe, podczas gdy wiele z nich prowadzi szkolenia i inne formy kształcenia z uwagi na

posiadaną kadre i aparaturę badawczą. Jest to szczególnie ważne w sytuacji podnoszenia kwalifikacji pracowników administracji i przedsiębiorstw, a także działań na rzecz podnoszenia innowacyjności gospodarki i realizacji programu operacyjnego Kapitał Ludzki

art. 7 ust. 1jbr

Uważamy, że jednostka badawczo-rozwojowa może być łączona, dzielona, reorganizowana lub likwidowana, jeżeli nie wykonuje zadań określonych w art.2.1 lub zadania te wykonuje nieefektywnie albo, gdy przemawiają za tym trwale i wymierne korzyści ekonomiczne, a także, gdy nie wybrano rady naukowej zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 25. Przekształcenia jednostki badawczo-rozwojowej powinny być realizowane, jeśli faktycznie wystąpią istotne przyczyny, natomiast nie powinny być efektem nie do końca uzasadnionej lub przemyslanej woli nadzorującego ministra.

art. 10 jbr

Proponujemy uzupełnić tak, by do spółki prawa handlowego, powstałej w wyniku komercjalizacji lub prywatyzacji jednostki badawczo-rozwojowej nie stosowano przez okres przez okres przejściowy, np. 3 lat od daty komercjalizacji lub prywatyzacji, wymogu wynikającego z art. 12 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. Nr 179, poz. 1484, z późniejszymi zmianami). Chodzi o stworzenie możliwości przekształcenia skomercjalizowanej jednostki badawczo-rozwojowej w centrum badawczo-rozwojowe, na co potrzebny jest czas 2-3 lat i w tym okresie jednostka powinna zachowywać uprawnienia JBR, aby nie doszło do utraty przez nią potencjału naukowego.

Opowiadamy się też za utrzymaniem **art. 10a** tak, by spółkach powstałych w wyniku przekształcenia jednostek badawczo-rozwojowych, które chcą kontynuować dotychczasową działalność, mogła działać rada naukowa.

art. 10b jbr

W konsekwencji uwag dot. art. 10 i 10a opowiadamy się za pozostawieniem go bez zmian, tak by rada naukowa w spółce posiadała dotychczasowe uprawnienia.

art. 11 jbr

Proponujemy uzupełnienie tego artykułu tak, by sprawna aparatura badawcza zakupiona przez jednostkę z funduszy budżetowych przeznaczonych na naukę była wyłączona z postępowania likwidacyjnego lub upadłościowego i przekazana innej jednostce naukowej. Proces przekazania powinien być monitorowany przez organ sprawujący nadzór nad jednostką. Majątek związany z działalnością badawczą jednostki, a zakupiony z funduszy na naukę, powinien służyć nadal jednostkom naukowym.

art. 12b jbr

Proponujemy uzupełnienie tego artykułu tak, by na wniosek ministra nadzorującego jednostkę badawczo-rozwojową jednostce mógł być jej nadany status państwowego instytutu badawczego zgodnie z procedurą określoną w art. 12a bez potrzeby ustanawiania wieloletniego programu, co powinno umożliwić przyspieszenie procesu powoływania PIB, który obecnie jest wysoce nieefektywny z uwagi na trudności proceduralne związane z ustanawianiem programów wieloletnich.

art. 14 jbr

Zapis dotyczący spółek nowotworzonych powinien być rozszerzony na istniejące spółki które, zgodnie z obowiązującym od roku prawem, powinny być do końca 2008 r. zlikwidowane.

art. 18 jbr

Uważamy, że artykuł ten należy pozostawić bez zmian, ponieważ w ustawie w sposób jednoznaczny powinna być wyrażona intencja ustawodawcy o wspieraniu działalności badawczo-rozwojowych tak samo jak to jest w ustawach o szkolnictwie wyższym i PAN.

Tylko taki zapis gwarantuje utrzymanie zwolnienia podatkowego w innych ustawach.

art. 21 ust. 2 jbr

Proponujemy utrzymanie 5-letniej kadencji dyrektora i 4-letniej kadencji rady naukowej. Praktyka dotychczasowa zapewniała ciągłość działania jednostki badawczo-rozwojowej, natomiast zapis w projekcie może spowodować nakładanie się kadencji oraz równoczesnych wyborów do rady naukowej i konkursu na funkcję dyrektora, co będzie dla jednostki niekorzystne.

art. 21 ust. 3 jbr

Proponujemy, by funkcję dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej mogła pełnić osoba, która posiada wyższe wykształcenie, korzysta w pełni z praw publicznych i posiada co najmniej pięcioletnie doświadczenie w zarządzaniu zespołami badawczymi.

Wymóg nieposzlakowanej opinii wymieniony w projekcie jest nieprecyzyjny i nie definiowalny w sensie prawnym, podczas gdy kryteria powinny być określone w sposób nie powodujący wątpliwości co do ich interpretacji.

art. 21 ust. 4, 5, 6 i 7 jbr

Proponujemy utrzymanie zapisów, ponieważ zasadnicze założenia procedury konkursowej, która powinna być obligatoryjną normą, powinny być zawarte w ustawie, natomiast szczegóły techniczne powinny być zawarte w rozporządzeniu.

art. 25 ust. 3 jbr

Proponujemy, by członków rady naukowej jednostki badawczo-rozwojowej wybierali w głosowaniu tajnym pracownicy jednostki z wyjątkiem jednej osoby (lub dwóch) z grupy podanej w ust.1. pkt 3, którą może wyznaczyć minister nadzorujący.

Przedstawiona procedura zachowuje dotychczasową zasadę demokratycznego wyboru rady naukowej a jednocześnie zapewnia przedstawicielowi ministra uczestnictwo w działalności rady. Natomiast nominowanie od 20 do 50 proc. składu rady przez nadzorującego ministra cofa jednostki do czasów PRL, kiedy to członkowie rad byli tak powoływani, a czemu nasz Związek – NSZZ „Solidarność” – był głęboko przeciwny

art. 25 ust. 4 jbr

W ślad za uzasadnieniem jw. proponujemy skreślić.

art. 25. ust. 2 jbr

Proponujemy, by funkcja członka rady naukowej jednostki badawczo-rozwojowej mogła być łączona z funkcją dyrektora tej jednostki lub jego zastępcy. Chodzi tu głównie o umożliwienie dyrektorowi i jego zastępcom z tytułami i stopniami naukowymi członkostwo w radzie naukowej, co jest niezbędne z uwagi na uprawnienia niektórych jednostek do

nadawania stopni naukowych oraz obowiązku pracowników naukowych uczestniczenia w pracach rady naukowej.

art. 28 ust. 3 i 4 jbr

Proponujemy utrzymanie, że odwołanie dyrektora bez konieczności zasięgnięcia opinii rady naukowej powinno mieć jawny charakter, czyli uzasadnienie odwołania dyrektora powinno być znane radzie naukowej. W przeciwnym wypadku mogą mieć miejsce odwołania dyrektorów nieuzasadnione w pełni, ponieważ zarzuty o działalności dyrektora w zakresie nielegalności lub niegospodarności mogą być jednostronne.

Proponujemy utrzymanie możliwości zaskarżenia decyzji organu sprawującego nadzór do sadu administracyjnego ze względu na możliwość pochopnych i niewłaściwych decyzji organu nadzorującego.

art. 32 – 42 jbr

Konieczna jest szczegółowa dyskusja tych art. i wprowadzenie zmian zgodnie z odpowiednią dyrektywą Unii Europejskiej.

DO ART. 4

artykuł powinien być skreślony. Przewiduje on, że z dniem wejścia w życie ustawy utracą moc akty powołania dotychczasowych dyrektorów i w ciągu 3 miesięcy ministrowie powołają nowych dyrektorów. Regulacja taka budzi sprzeciw, ponieważ doprowadzi do paradoksalnej sytuacji, że nastąpi objęcie ponowną procedurą konkursową dyrektorów instytutów, którzy otrzymali w ostatnich 2 latach nominacje od ministrów na 5-letnią kadencję. Regulacja taka prowadzi do destabilizacji działalności jednostek badawczo-rozwojowych. Trudno znaleźć uzasadnienie dla takiej rządowej propozycji, która oznacza niczym nieuzasadnioną negatywną ocenę całego środowiska jednostek badawczo-rozwojowych, a jednostki zostaną obciążone kosztami nowych konkursów i wyborów. Jest to tym bardziej niezasadne, ponieważ w wielu jednostkach przeprowadza się głęboką restrukturyzację, a tym połączenia kilku w jedną, a ich dyrektorzy są sygnatariuszami i gwarantami tych procesów.

DO ART. 5

Powinien być skreślony. Wybory nowej rady naukowej powinny być przeprowadzone po zakończeniu kadencji obecnej rady. Wiele rad naukowych zostało wybranych w ciągu ostatnich 2 lat lub będzie wybranych w I półroczu 2007 r.. Nie jest zasadne odwoływanie licznych dopiero co wybranych rad i powoływanie nowych.

Po gruntownej analizie materii ustawowej popieramy przedyskutowane również z naszym udziałem rozwiązania zaproponowane przez Radę Główną Jednostek Badawczo-Rozwojowych.

Wnosimy również o gruntowne przedyskutowanie, jak do projektu przedmiotowej ustawy wprowadzić niezbędną zdaniem całego środowiska naukowego zmianę polegającą na wyłączeniu spod prawa zamówień publicznych (Dz.U.Nr19,poz.177, Nr.96, poz.959, Nr 116, poz. 1207, Nr 145, poz. 1537 i Nr 273, poz. 2703) zamówień jednostek naukowych w rozumieniu przepisów o zasadach finansowania nauki, niezbędnych do realizacji umów cywilnoprawnych na badania naukowe, prace rozwojowe albo na wytwarzanie unikatowej aparatury naukowo-badawczej, urządzeń lub materiałów, finansowanych z przychodów tej

jednostki w związku z wykonywaniem tych umów, z wyłączeniem przychodów pochodzących z budżetu państwa oraz budżetu Unii Europejskiej.

Z wyrazami szacunku,

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”

Janusz Sobieszczański